

Hoe doen ze het ?

Eerste hoofdstuk.

Het is 17 november 2013. Het is nog niet koud maar de druilregen die voorspeld was kan alles wel nat en killig doen aanvoelen. We zitten in een lederen divan, de voeten op de salontafel, te staren naar de vlammen van het vuur dat hevig opflakkert nadat iemand er nog een blok hout had opgegooid. Naast mij zit mijn collega, Gaston Albert, stilzwijgend eveneens de gloed van de open haard te bestuderen net zoals mannen dat al duizenden jaren doen, de avond voor een grote veldslag, een jachtpartij of lange trektocht. Het vuur laten branden geeft een goed gevoel. Een allesverwoestende natuurkracht onder controle kunnen houden en gebruiken dat geeft een gevoel van welbehagen, zelfvertrouwen en weerbaarheid.

Maar het is niet zomaar een open haard. Het brandhout bestaat uit europalets, meubelen, afvalhout van de fabriek, van de werknemers, van sympathisanten en burens. De vuurhaard ligt in het midden van de toegang tot de parking van de fabriek van Danone te Rotselaar. De divan is van een buur die op zaterdag was komen vragen of wij hem konden gebruiken omdat hij de hele salon naar het containerpark wilde brengen.

Later is er nog een divan bijgekomen zodat de volledige ingang versperd is door een luxe openlucht salon met een enorme ‘open haard’. Naast de salon staan twee tenten vol drank en eten geschonken door de vakbonden en ook weer van werknemers, sympathisanten en burens.

Achter de salon, voor de slagbomen, staat een heuse muziekinstallatie die het geheel compleet maakte.

Niemand kan de fabriek binnen langs de grote poort. De mensen zijn razend geworden op de directie nadat Kurt Vannoot bedienden had opgedragen werknemers ‘te vorderen’ omdat ze anders op de zwarte lijst zou komen te staan. De zoveelste arrogante flater die echter bij velen de druppel was die de emmer heeft doen overlopen. Op de afsluiting van de parking werd dan ook een groot spandoek gehangen met de boodschap ‘Els en Vannoot jullie hebben het goed verkloot’. Els Coburg werd gevisieerd voor haar manier waarop ze het reorganisatieplan SKY heeft ingevoerd en dat de fabriek heeft doen sputteren - hierover vertel ik later nog meer - en Kurt Vannoot voor zijn erg controversiële aanpak die vele regels en wetten aan zijn laars lapte, deels uit onwetendheid en deels uit verwaandheid, en vastberaden was carrière te maken, koste wat kost. Hij maakte de ene flater na de andere en liet altijd een ander voor hem de kastanjes uit het vuur halen. Hij droeg enkele bedienden, die door de blokkade in de fabriek waren geraakt, of via het distributiecentrum, op om mensen op te trommelen en te zeggen dat ze anders op een bedenkelijke lijst zouden

komen te staan. Daarom kreeg Gaston Albert, mijn collega techniker, een telefoontje van Bennie om toch te komen werken en te helpen om de productielijnen op te starten. Gaston zei pertinent nee omdat het hem toch niet meer kon schelen dat hij op brugpensioen moest gaan, wat hij altijd wou. De bijkomende eis van de stakers was op zeker moment zelfs het ontslag van Kurt en Els. Twee maanden onderhandelen had niets opgeleverd. Wanneer de leiding dan nog eens kwam vragen om een extra inspanning te leveren om de bestellingen van Groot Brittannië en Duitsland te produceren was het hek van de dam. De arbeiders legden prompt het werk neer en trokken naar buiten. Het duurde niet lang voor de stakingspost was georganiseerd.

Met enkele werkwillige arbeiders en bedienden werd toch nog getracht om van de veertien productielijnen één of twee lijnen te laten draaien, maar het lukte helemaal niet. De sfeer aan de poort is eendrachtig terwijl toch iedereen er een ander gevoel bij heeft. Misschien valt het vertrek nog mee door een hoge premie, waarschijnlijk word het brugpensioen versoepeld met een extra bonus er bovenop of de kans bestaat ook dat hun positie niet verdwijnt en ze kunnen blijven werken. Ikzelf ben 58 jaar, als er een goede regeling voor brugpensioen kan uitkomen dan is het nu het moment. Vorig jaar had ik het voorstel al afgewezen, maar in deze situatie zou ik waarschijnlijk niet meer kunnen blijven, en economisch gezien zou het brugpensioen toch zo goed als verdwijnen. Vele collega's

begrepen nu al niet waarom ik niet enthousiast de kans gegrepen had om vroeger met brugpensioen te gaan. Bij Ford Genk zijn 1773 mensen vanaf 52 jaar met brugpensioen mogen gaan, maar dat is niet het brugpensioen zoals iedereen zich dat voorstelt. Dat heet nu ook 'statuut van werkloze met bedrijfstoeslag', SWT. 75 mensen van de 307 werknemers moesten de fabriek verlaten omdat de kosten te hoog werden en een herstructurering – lees afslanking - van het personeel zich opdrong. 63 arbeiders en 12 bedienden. De verkoop van Actimel was dramatisch laag en de vooruitzichten waren ook weinig hoopgevend. In 2009 werd er nog 210.000 ton geproduceerd en voor 2014 was, volgens de directie, slechts 125.000 ton gebudgetteerd. In de zomermaanden werd de gereduceerde productie gedaan door de arbeiders in economische werkloosheid te zetten. Het gevoel was hierbij weinig positief maar iedereen dacht dat het van voorbijgaande aard was, omdat de zomermaanden altijd minder druk waren. Actimel was een goed product, uniek, maar niet goedkoop. Elk jaar, bij de start van een nieuw schooljaar, starten de mensen ook opnieuw. De kinderen gaan naar een nieuwe klas of een nieuwe school en krijgen met het nieuwe schoolgerief opnieuw Actimel mee om gezond te blijven. In september worden ook veel ziekten verspreid door het weer samenkomen van alle schoolgaande jongeren, die ongewild een ziekte kunnen meebrengen van hun vakantie. Maar ook de volwassenen starten opnieuw. De zorgeloze zomer is voorbij en men

bereidt zich al voor op de winter. De sportclubs kunnen de nieuwe leden met moeite bijhouden tot december wanneer meer dan een derde weer heeft afgehaakt. Ook deze mensen willen hun weerstand op peil krijgen voor de winter en nemen Actimel. Dat fenomeen kwam elk jaar terug en dan draaide de fabriek al van half augustus op volle toeren. Maar dit jaar dus niet zoals andere jaren.

Op 17 september 2013 kondigde de directie aan dat ze het statuut had verkregen van 'fabriek in moeilijkheden' en dat dringende besparingen, door het afvloeien van 75 werknemers, noodzakelijk waren om het voortbestaan van de fabriek te vrijwaren. Onmiddellijk werd het werk stilgelegd en verlieten alle arbeiders de fabriek. De arbeiders van de late - en de nachtploeg kregen hetzelfde verhaal te horen bij het begin van de werktijd en dachten er ook helemaal niet aan om de productie op te starten. Woede, paniek en ontevredenheid waren de emoties die iedereen te verteren kreeg. Kwam het getal 75 overeen met een bepaald bedrag dat moest bespaard worden, of wat dat toevallig de som die moest betaald worden die misschien op een terrasje in Toscane, of aan het zwembad van een of ander zuiders hotel, is bedisseld, en wie besliste wie moest gaan en waarom, welke criteria werd gehandhaafd voor de ontslagen? De ervaring leerde dat de fabrieksleiding al meerdere malen beslissingen had genomen in het personeelsbeleid dat later ongegrond of ondoordacht was en met alle moeite weer recht gezet

moest worden.

De vakbondsafgevaardigden maanden aan tot kalmte en voorlopig geen acties te ondernemen om de komende onderhandelingen niet te ondermijnen. Alles zou verlopen volgens de wet Renault en de vakbonden gingen proberen om zoveel mogelijk banen te redden, naakte ontslagen te mijden.

Deze wetten staan beschreven in het Belgisch Wetboek van Tewerkstelling en Arbeid onder de artikels 62 tot 69. In een notendopje komt het erop neer dat de onderneming na de aankondiging van het collectief ontslag de werknemers hun zeg moet laten doen en een tegenvoorstel in overweging nemen of met de nodige doorslaggevende argumenten verwerpen. Het management was vastberaden om zijn beslissingen door te voeren en te laten zien hoe bekwaam ze waren.

Tegenover Parijs, tegenover zichzelf, tegenover wie?

Waarschijnlijk dachten ze dat het zo hoorde als lid van het directieteam van een fabriek zoals Danone Rotselaar.

Je hebt een beslissing genomen als team en nu moet je doordrijven om later overal mee kunnen uit te pakken in andere bedrijven, feestjes, verhaaltjes voor de kinderen, kleinkinderen. 'Ja, de staking in 2013 was tegen ONS omdat we een noodzakelijke herstructurering moesten doorvoeren'. Het amateurisme dreef weer boven. De fabriek had een kip die gouden eieren legde met Actimel en dat moet je niet in handen geven van varkenskwekers. Komt er nog bij dat september de slechtste maand is om

een dergelijke maatregel uit te voeren. Na maart is deze maand de gevaarlijkste periode om veranderingen in de maatschappij door te voeren. De geest van de mensen staat ofwel op het voorbereiden voor de winter of op het voorbereiden van de zomer en in die periode worden grote veranderingen niet in dank afgenomen.

Uit ervaring weet ik dat bijvoorbeeld in het uitgangsleven in deze periode het meest werd gevochten in discotheken en uitgangsbuurtten. In de geschiedenis zijn vele revoluties en oorlogen ontstaan tijdens het ‘botten van de bomen’ of ‘het vallen van de bladeren’. Vul maar in “De . . . lente”; keuze uit de Arabisch, Praag, enz. Op 1 september 1939 is WW2 begonnen. De revoluties in Rusland. Genoeg saaie geschiedenis, terug naar het blijspel in Rotselaar.

Volgens de wet Renault moest de reorganisatie rond zijn na drie maanden. De drie fases doorlopen. Onderhandelen over de vorm en de grootte van de herstructurering, het sociaal plan en de eindfase. Na 2 maanden was er nog geen stap verder gezet in de onderhandelingen over de reorganisatie. Net op dat ogenblik vroeg de directie dan om een extra inspanning te doen voor de speciale bestellingen voor Duitsland en de Britten. Hoe dom, naïef of arrogant kan je zijn? En dat voor een bestuur van één van de mooiste fabrieken van een multinational zoals Danone.

Een fabriek, die gegroeid is uit een afgebrokkeld stukje van de melkfabriek Stassano. Met het product ‘Actimel’

hadden ze het gat in de markt gevonden. Een gezond en lekker product. Goed voor de weerstand van het lichaam en de hele gezondheid. Klinisch bewezen of niet. De probiotica die het product bevatten kunnen inderdaad goed doen voor de darmflora en bijgevolg voor het hele lichaam. Maar zoals alle voedingssupplementen mag je dat niet constant gebruiken omdat je lichaam hiervan afhankelijk word en zelf geen weerstand meer opbouwt. Verschillende tests toonden aan dat de probiotica een gunstige invloed konden hebben op darmen en het spijsverteringstelsel. Een gunstige invloed bij behandeling van de ziekte van Chron, diarree, verkoudheid, griep. Een beperkte test toonde aan dat zieke mensen door Actimel te nemen gemiddeld 0,2° minder koorts hadden en 1,7 dagen minder lang ziek waren, maar de test is slechts beperkt uitgevoerd en echt niet representatief voor de hele bevolking. Van de 30 tests die aangeboden werden aan de overheid was geen enkele volledig uitgevoerd. Voor de officiële instanties, nationaal en Europees was het bewijs onvoldoende en mocht Actimel niet echt als klinisch bewezen immuniteitsbevorderend product worden aangeprezen. Als de testen niet helemaal zijn uitgevoerd dan is ook niet bewezen dat het niet zou werken natuurlijk. De consument moet dan voor zichzelf uitmaken of Actimel goed is voor hem. In Nederland is er zelfs een veroordeling uitgesproken voor misleidende reclame. Dat spinazie vol ijzer zit is ook een serieuze misvatting doordat er iemand, bij de berekeningen, een

komma verkeerd had gezet maar toch kan je stellen dat de groente heel gezond is, of niet? Een onafhankelijk Zweeds onderzoek toont ook aan dat dagelijkse consumptie van 200 à 300gr zuivelproducten de kans op diabetes 2 met 30% vermindert. Yoghurt op zich is een heel goed product, dus. . .

Hoe is het zover kunnen komen?

Het lijkt wel de titel van een satirisch tv-programma. Danone Rotselaar, een fabriek die steeds maar groeide en groeide, de dioxinecrisis heeft doorstaan, de negatieve recensies, de grote concurrenten, zoals Yakult en de huismerkproducten van de supermarkten en zelfs de hard-discountketens, het nakijken gaf. Actimel, een vaste waarde in de koelrekken van de zuivelafdelingen in supermarkten en voedingswinkels over heel Europa, op de ontbijttafels en in de lunchboxen, op festivals, vakantiecampen, ontbijtbuffetten in klasse restaurants over heel Europa en ver daarbuiten. Een lekker dessertje bij McDonalds en Quick. Het is een vaste waarde geworden zoals Nutella, Kellogg's en andere wereldmerken. Verkrijgbaar in de meeste fruitsmaken zoals, aardbei, ananas, sinaasappel, passievrucht, kokosnoot, framboos, perzik, noem maar op. Dan heb je daarin ook nog de lightversies, zonder suiker en met een laag vetgehalte. Meer dan 200.000 ton per werd afgevuld

in meer dan 2.000.000.000 potjes die de vrachtwagens
vulden die uit Rotselaar door meer dan 10 landen
Europese staten kruisten.

Armand Hillaert